

ไปสู่การปฏิบัติจริงในสภาพที่เป็นจริงของโรงเรียนประถมศึกษา โดยการวางแผนร่วมกันและร่วมกันทำงานตามแผนที่วางไว้ ตั้งแต่การศึกษาวิสัยทัศน์ของโรงเรียนในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ การออกแบบหลักสูตร การสร้างรายวิชา การเขียนคำอธิบายรายวิชา การสร้างหน่วยการเรียนรู้ การออกแบบหน่วยการเรียนรู้ และการนำหลักสูตรไปทดลองใช้ จนกระทั่งการประเมินผลการใช้หลักสูตร การทำวิจัยครั้งนี้ทำให้ผู้บริหาร คณะครูและผู้วิจัยเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้นในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ อุปสรรคและปัญหาในการทำวิจัยครั้งนี้ได้แก่ การที่ผู้วิจัยยังไม่เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาแบบบูรณาการ ทำให้การทำงานปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรร่วมกับครูในบางช่วงล่าช้า เพราะยังขาดความชัดเจนในบางประเด็น จนกระทั่งดำเนินงานเสร็จแล้วส่งผลงานให้กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาและให้ข้อเสนอแนะ จึงเกิดความกระอักเกิดการเรียนรู้ที่ชัดเจนขึ้น ปัญหาอีกประการหนึ่งได้แก่ บางครั้งครูยังยึดติดกับการคิดกิจกรรมการเรียนการสอนในแนวเดิมๆ เพราะสอนมานานหลายสิบปี ทำให้ได้ข้อคิดว่า ครูมืออาชีพควรมีใจกว้าง เปิดรับแนวคิดใหม่ๆ มาใช้ในการทำงานเพื่อการพัฒนาศักยภาพผู้เรียน การวิจัยครั้งนี้จึงเป็นบทเรียนที่ดีของผู้วิจัยที่จะพัฒนาตนเองให้เกิดความชัดเจนและเป็นต้นทุนในการเรียนรู้ ฝึกปรือด้านหลักสูตร การสอนและการวิจัย เพื่อจะได้เผชิญกับสถานการณ์ใหม่ในการทำงานด้านหลักสูตรและการสอนร่วมกับสถานศึกษาอื่นๆ ในโอกาสต่อไป